

UNIVERZITET U BEOGRADU
MAŠINSKI FAKULTET

Slobodan Pokrajac
Nikola Dondur

UVOD U EKONOMIJU

**UNIVERZITET U BEOGRADU
MAŠINSKI FAKULTET**

**SLOBODAN POKRAJAC
NIKOLA DONDUR**

UVOD U EKONOMIJU
I IZDANJE

Beograd

Prof. dr Slobodan Pokrajac
Prof. dr Nikola Dondur

UVOD U EKONOMIJU

I izdanje

Izdavač:
UNIVERZITET U BEOGRADU
MAŠINSKI FAKULTET
Kraljice Marije 16, 11000 Beograd

Za Izdavača:
Dekan, prof. dr Milorad Milovančević

Urednik:
Prof. dr Aleksandar Obradović

Recezeni:
Prof. dr Gojko Rikalović
Prof. Dr Slobodan Cvetanović

Tehnički urednik:
Ljubiša Petrov

Štampa i povez:
Planeta print, 11000 Beograd

Odobreno za štampu
odlukom Dekana Mašinskog fakulteta
u Beogradu br. 233/13 od 11.04.2013.

Tiraž:
500 primeraka

ISBN 978-86-7083-786-7

SADRŽAJ:

NAPOMENA ČITAOCIMA	1
I OSNOVI EKONOMIJE.....	3
1. UVODNE NAPOMENE.....	3
2. POJAM EKONOMIJE.....	4
3. NAJVAŽNIJA EKONOMSKA PITANJA	7
4. BIHEVIORISTIČKA EKONOMIJA.....	9
4.1. LJUDI NISU UVEK RACIONALNI.....	10
4.2. LJUDI VODE RAČUNA O PRAVIČNOSTI	10
4.3. LJUDI VREMENOM POSTAJU NEDOSLEDNI	11
5. NAJVAŽNIJI EKONOMSKI PROBLEMI.....	12
6. ČINIOCI PROIZVODNJE	13
6.1. OGRANIČENI RESURSI	14
7. KRIVA PROIZVODNIH MOGUĆNOSTI	16
8. EKONOMSKI CILJEVI.....	18
8.1. EKONOMSKA EFIKASNOST	18
8.2. PRAVEDNA RASPODELA	19
8.3. EKONOMSKA SLOBODA.....	19
8.4. EKONOMSKI RAST.....	19
8.5. PUNA ZAPOSLENOST	20
8.6. STABILNOST CENA	20
9. OSNOVNI EKONOMSKI PRINCIPI.....	21
10. MIKRO I MAKROEKONOMIJA	28
11. SISTEMI EKONOMSKE KOORDINACIJE I MAKROEKONOMSKA POLITIKA.....	31
11.1. SISTEMI EKONOMSKE KOORDINACIJE.....	31
11.2. MAKROEKONOMSKA POLITIKA	32
12. EKONOMSKE FUNKCIJE DRŽAVE.....	36
13. BUDŽET KAO OSNOVNA INSTITUCIJA JAVNIH FINANSIJA	40
13.1. POREZI KAO MAKROEKONOMSKI INSTRUMENTI	41
14. EKONOMSKI AGREGATI.....	43
15. MERENJE BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA.....	44
16. GREŠKE EKONOMSKOG ZAKLJUČIVANJA	46
II ŠKOLE EKONOMSKE MISLI.....	49
1. KLASIČNA LIBERALNA EKONOMSKA DOKTRINA	50
2. MARKSISTIČKO EKONOMSKO UČENJE	51

3.	MARGINALIZAM	52
4.	KEJNSOVO UČENJE	52
5.	NOVIJE EKONOMSKE TEORIJE: EKONOMSKI NEOLIBERALIZAM	53
6.	ODNOS EKONOMIJE I EKONOMIKE	56
III OSNOVI PROIZVODNJE I TROŠKOVA		61
1.	PROIZVODNJA	61
1.1.	PROIZVODNI RESURSI	61
1.2.	UPOTREBA PROIZVODNIH RESURSA	61
2.	TROŠKOVI PROIZVODNJE	70
2.1.	POJAM TROŠKOVA	70
2.2.	OSNOVNA PODELA TROŠKOVA	71
2.3.	POSLOVNI PRIHOD I CENA	76
2.3.1.	Ukupna, prosečna i granična dobit	79
IV TRŽIŠTE, TRAŽNJA I PONUDA, KONKURENCIJA I CENE		85
1.	TRAŽNJA	85
2.	PONUDA	89
3.	TRŽIŠNA RAVNOTEŽA	91
4.	ELASTIČNOST TRAŽNJE I PONUDE	93
5.	STRUKTURA TRŽIŠTA	100
5.1.	PERFEKTNA KONKURENCIJA	100
5.2.	MONOPOL	103
5.3.	MONOPOLISTIČKA KONKURENCIJA	104
5.4.	OLIGOPOL	105
6.	FUNKCIJE TRŽIŠTA	106
7.	NAČINI FORMIRANJA PRODAJNIH CENA ROBA	106
V PREDUZEĆE KAO OSNOVNI ORGANIZACIONI OBLIK PROFITNE ORGANIZACIJE		111
1.	POJAM PREDUZEĆA	111
2.	OSNOVI TEORIJE PREDUZEĆA	114
2.1.	KNJIGOVODSTVENI PROFIT NASUPROT EKONOMSKOM	115
2.2.	RESURSI I BILANSI PREDUZEĆA	116
2.3.	RIZICI POSLOVANJA	119
3.	POJAVNI OBLICI PREDUZEĆA	121
3.1.	DRUŠTVA LICA	121
3.1.1.	Vlasnička preduzeća	121
3.1.2.	Ortakluk	122
3.2.	DRUŠTVA KAPITALA	123

3.2.1.	Društva sa ograničenom odgovornošću	123
3.2.2.	Akcionarsko društvo (kompanija, korporacija).....	123
3.2.3.	Javno preduzeće	125
3.2.4.	Holding društvo.....	125
3.3.	MALO PREDUZEĆE	126
3.3.1.	Karakteristike malih preduzeća	128
3.3.2.	Prednosti i nedostaci malih preduzeća	129
3.3.3.	Virtuelne organizacije	130
VI	TRŽIŠTE I NOVAC	133
1.	ROBA, NOVAC, CENA	133
2.	FINANSIJSKA TRŽIŠTA.....	143
2.1.	OPŠTI POJMOVI	143
2.2.	VRSTE FINANSIJSKIH TRŽIŠTA	151
2.3.	KAPITAL I NJEGOVI OBLICI.....	154
2.4.	INVESTICIJE I INVESTICIONO ODLUČIVANJE	156
3.	NAJAMNINE I TRŽIŠTE RADA.....	162
3.1.	NEZAPOSLENOST KAO EKONOMSKI PROBLEM.....	164
3.2.	UTICAJ NEZAPOSLENOSTI NA EKONOMIJU I DRUŠTVO	165
VII	EKONOMSKI RAST I RAZVOJ	167
VIII	GLOBALIZACIJA I “NOVA EKONOMIJA”	175
REČNIK	OSNOVNIH EKONOMSKIH POJMOVA.....	183
LITERATURA	.....	195